

Beérkezett beadvány!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1176-0/2012
Érkezett:	2013 JÚL 23.
Példány: 3	Kezelőiroda:
Melléklet: 3x6 db	de!

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

**Alkotmányjogi panasz és az érintett
törvény hatályba lépésének
felfüggesztése iránti kérelme**

[REDACTED]

Képv.:

Dr. Petrovai György

egyéni ügyvéd

Ügyvéti Ig.sz.: 102706

1122 Budapest, Városmajor u. 74.

Adósz.: 57-59756-43

dr. Petrovai György

egyéni ügyvéd

(1122 Budapest, Városmajor u. 74.)

indítványozónak

a szövetségi hitelintézetek
integrációjáról és egyes gazdasági
vonatkozású jogszabályok módosításáról
szóló 2013. évi CXXXV. törvény egyes
rendelkezései alaptörvény-
ellenességének megállapítása és
megsemmisítése iránt

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/1176-0/2013
Érkezett:	2013 JÚL 23.
Példány:	3
Melléklet:	3x5 db
Kezelőiroda:	du c/

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, **dr. Petrovai György egyéni ügyvéd** (székhely: 1122 Budapest, Városmajor u. 74.; lajstromszám: 14575; ügyvédi ig. szám: A/2706) által képviselt [REDACTED]

[REDACTED] Indítványozó), Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdésének c) pontjára, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 26. § (2) bekezdésére alapulva, az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg

a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági vonatkozású jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény (Törvény), azon belül különösen az 1. § (1) bekezdés t) pontja; 4. § (1) bekezdése; 5. §-a; 12. § (2) és (3) bekezdései; 13. § (4) bekezdése; 14. §-a [azon belül a (3) bekezdés]; 15. § (3), (4), (9), (12)-(14) bekezdései; 16. §-a; 17. § (1) bekezdése; 18. § (4), (6)-(7) bekezdései; 19. § (3), (9) bekezdései; 20. § (10) bekezdése

alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg ezeket a törvényi rendelkezéseket, tekintettel arra, hogy a megsemmisíteni kért törvényi rendelkezések nyomán közvetlen és közvetett jogsérelmet szenvedtem [Abtv. 52. § (1) bekezdés b) pont].

Az előzőekben jelzett jogsérelmem közvetlenül úgy következett/következik be, hogy a Törvény hatályosulása folytán, annak rendelkezéseiből eredően – mint a Törvény hatálya alá tartozó Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. (Takarékbank) Törvény hatálybalépésekor részvényese – az Alaptörvénnyel ellentétes módon nem rendelkezhetem korlátlanul a tulajdonjoggal, illetve a tulajdonjogomhoz kapcsolódó szavazati joggal. Ennek az az oka, hogy a Törvény 12. § (2) bekezdése – a Törvény hatálybalépésekor jogszerűen már korábban megszerezett tulajdoni hányadra (részvényekre) épülően, a Takarékbank részvénykönyvébe a Törvény hatálybalépésének időpontjában bejegyzett részvényesek figyelemmel kívül hagyásával – határozza meg a Takarékbank részvényeseit. A jogsérelmet fokozza továbbá, hogy a hivatkozott szakasz [12. §] (3) bekezdése szerint az előző rendelkezés [12. § (2) bek.] megsértésével szerzett Takarékbank részvény alapján a részvényesi jogok nem gyakorolhatóak, vagyis már a Törvény hatályba lépése előtt jogszerűen megszerzett, birtokolt és a Takarékbank részvénykönyvébe szabályszerűen bejegyzett tulajdonjogom gyakorlása kerül a Törvény által egyoldalúan, alaptörvény-ellenesen korlátozásra: tulajdonjogom így ténylegesen kiürül, ami számomra súlyos jogsérelmet okoz, így a Törvénynek már ezen rendelkezései is,

önmagukban véve is az alkotmányjogi panasz-indítvány benyújtása szempontjából releváns, azt alkotmányjogilag megalapozó közvetlen jogsérelmet okoznak.

A Törvény hatályosulása kapcsán közvetlen vagyoni jellegű hátrány is ér/érhet, miután pl. a Törvény 20. § (2) bekezdése szerint a Takarékbank alaptőkéjének a Törvény hatályba lépését követően megvalósuló első 654 986 000 Ft-os tőkeemelése során a Magyar Posta, mint új részvényes névértéken (2.000 forint) jogosult törzsrészcéget jegyezni, miközben a tulajdonszerzés során 500 %-os árfolyamon került sor a jegyzésre. Ez a számviteli szabályok alapján [a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 57. §] – azon felül, hogy a névértéken történő jegyzés jelentősen kisebb összeg mellett biztosítja a részvényekhez kapcsolódó azonos jogokat, és így alaptörvényt sértő módon diszkriminál [Alaptörvény XV. cikk (2) bek.] a részvényt megszerzők homogén csoportján belül – **hatással van a Törvény hatályba lépése előtt birtokolt részvényeim értékére, elkerülhetetlenné teszi azok leértékelését.**

A Törvény 20. § (1) bekezdése szerint a Törvény hatályba lépését követő 30 napon belül az Integrációs Szervezet által – vagyis a Törvény hatályba lépésekor törvényes részvényesek akaratát és véleményét figyelmen kívül hagyva, azt ki sem kérve – felkért két könyvvizsgáló a legutóbbi könyvvizsgálói jelentéssel ellátott mérleg alapján megállapítja a Takarékbank egy törzsrészcévének az egységárát. A két független könyvvizsgáló által adott értékelés összegének számtani közép értéke határozza meg a takarékbanki törzsrészcévek egységárát. Ez is **hatással van a Törvény hatályba lépése előtt birtokolt részvényeim értékére, elkerülhetetlenné teszi azok leértékelését,** márpedig ez az ár hatással van a részvényeim eladási árára, az Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (MFB) felé történő értékesítés esetén [a Törvény 20. § (1) bekezdése szerint] kötelezően meghatározza azt.

A Törvény hatályosulása folytán közvetett jogsérelem is ér, mivel az alapfeladatom a Törvény hatálya alá tartozó szövetkezeti hitelintézetek túlnyomó többségének (104 szövetkezeti hitelintézetnek), mint tagszervezeteimnek az érdekképviselője. Ebből a szempontból kiemelt fontossága van annak, hogy a Törvény az Integrációs Szervezetet [11. § (1) bek.], illetve a Takarékbankot [15. § (2) bek.] utasítási jogosítványokkal ruházza fel: ilyen pl. vezető tisztségviselő Integrációs Szervezet, illetve Takarékbank által kezdeményezett kötelező felfüggesztése/visszahívása és a vezető tisztségviselő megválasztásának előzetes jóváhagyása; alapszabály Integrációs Szervezet által meghatározott szövegezéssel történő kötelező elfogadása; Integrációs Szervezet és Takarékbank által megszövegezett szabályzatok kötelező elfogadása; számviteli törvény szerinti beszámoló előzetes jóváhagyása a Takarékbank által, stb. Az utasítások megszegésének jogkövetkezménye a szövetkezeti hitelintézet működési engedélyének visszavonása [a Törvény 15. § (4) bekezdésének és 2. § (3) bekezdésének együttes értelmezése alapján]. Ennek következtében tagszervezeteimnek az alapszabály szerinti, illetve egyébkénti törvényes működésüket, gazdasági-vállalkozási tevékenységüket azonnali hatállyal – az Alaptörvény által alapvető jogként védett vállalkozás jogának (XII. cikk) súlyos sérelmével – be kell szüntetniük.

A Törvény hatályosulása folytán és a **Törvény rendelkezései következtében** tehát – a Törvényben az Integrációs Szervezet, illetve a Takarékbank utasítási jogosítványainak megszegése esetére rögzített, a Törvény 15. § (4) bekezdésének és 2. § (3) bekezdésének együttes értelmezéséből származó jogkövetkezmény miatt – tagszervezeteim **az Alaptörvényt sértő módon (XIII. cikk) nem rendelkezhetnek a tulajdonjogukkal, illetve a tulajdonjogukhoz kapcsolódó szavazati jogukkal,**

A törvény hatályosulása kapcsán vagyoni jellegű hátrány is éri/érheti a tagszervezeteimet a fentiekben kifejtett okokból következően.

A közvetlen és közvetett jogsérelmem további, részletesebb indokait jelen beadványom alábbi, az alaptörvény-ellenességet kifejtő és indokoló részei tartalmazzák, a jogsérelem mibenlétének megjelölésével.

I.

A Törvény egyes részletszabályai **súlyosan megsértik Magyarországi Alaptörvényének alapjogi rendelkezéseit**, az alábbiak szerint:

1. Magántulajdon védelme, tulajdonhoz fűződő alapjogok

„Alaptörvény XIII. cikk

(1) Mindenkinnek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

a) A tulajdonhoz való jog alkotmányos garanciáinak sérülése

Sértik a magántulajdon védelmének elvét a Törvény azon rendelkezései, amelyek a Takarékbankban meglévő jelenlegi tulajdoni arányokat egyoldalú állami beavatkozással megváltoztatják oly módon, hogy még a Törvény szerinti jövőbeni kisebbségi pozícióban sem biztosított az Alaptörvényben rögzített elv ellenére a tulajdonhoz kapcsolódó részvényesi jogok szabad gyakorlása. Így például a Törvény vételi jogot biztosít az MFB részére a nemmel szavazó, tartózkodó vagy távol maradó szövetkezeti hitelintézet részvényesek Takarékbankban tulajdonolt törzs- és „B” típusú szavazatsöbbségi részvényeire egyaránt [20. § (10) bek.], miközben olyan kérdés is ide tartozik, mint a Takarékbank Integrációs Szervezet által megállapított szövegezésű alapszabálya elfogadása, vagyis a törvény nem biztosít a tulajdonosnak jogot arra, hogy érdemben beleszóljon az általa tulajdonolt társaság működési szabályainak megalkotásába, nincs lehetősége arra, hogy a korábban megszerzett jogait továbbra is érvényesítse. Ez nagy jelentőséggel bír, hiszen amennyiben az MFB él a vételi jogával, úgy a szövetkezeti hitelintézet nem fog takarékbanksi részvényt rendelkezni, ami pedig a működési engedélyének a visszavonását eredményezi [17. § (1) bek.], vagyis egyértelműen hatással van a részvényes szövetkezeti hitelintézet tagjának/tulajdonosának a magántulajdonára is. Kiemelendő az az eset is, amikor azért nyílik meg az MFB vételi joga, mert a részvényes szövetkezeti hitelintézet távol maradt a Takarékbank közgyűléséről, miközben a törvény nem biztosít kimentési lehetőséget sem.

A Törvény alapján a Takarékbank részvényeseként – a Magyar Posta és az MFB kivételével (vagyis az Alaptörvény XV. cikkébe foglalt azonos bánásmód követelményének, és a diszkrimináció tilalmának önkényes megsértésével különbséget téve az azonos - homogén - csoportba tartozó részvényesek között) csak a szövetkezeti hitelintézet nem gyakorolhatja részvényesi jogait [15. § (13)-(14) bek.]. Ilyen esetek a Törvény 14. §-ában meghatározott esetek (részvénye tőke megfelelése nem felel meg az előírtak, alaptőkéjén harmadik személynek joga áll fenn, jogszabálynak nem megfelelő hitelügyletet köt, nem teljesítette a Takarékbank utasítását, nem nevesített részvényes, nem teljesíti törvényes kötelezettségeit). Vagyis olyan esetekben sem gyakorolhatja a részvényes a jogait, amely esetekben a kizáró ok meghatározása pont az általa tulajdonolt szervezet, társaság hatáskörébe tartozik.

Szintén sérti a tulajdonhoz való jogot, a tulajdonjoghoz kapcsolódó joggyakorlást a Törvény 12. § (3) bekezdése, amikor akként rendelkezik, hogy a Törvény 12. § (2) bekezdésében nem szereplő részvényesek, így az [REDACTED] [REDACTED] is – függetlenül attól, hogy a Törvény hatálybalépésekor már jogszerű, bejegyzett részvényese a Takarékbanknak, egy homogén csoportból kiragadva őket – mivel részesedésüket nem a részesedésszerzésüket követően hatálybalépett Törvény hivatkozott szakasza rendelkezéseinek megfelelően szerezték részvényesi jogaik nem gyakorolhatóak, vagyis már a Törvény hatályba lépése előtt jogszerűen megszerzett, birtokolt és a Takarékbank részvénykönyvébe szabályszerűen bejegyzett tulajdonjogom kerül a Törvény által egyoldalúan, alaptörvény-ellenesen korlátozásra.

A Törvény alapján a szövetkezeti hitelintézeteknek – a Törvény hatálybalépését követő 15. napon belül – „Előzetes kötelezettségvállaló nyilatkozat” keretében kötelezettséget kell vállalniuk a Törvény szerinti egy „C” sorozatú elsőbbségi részvény átvételére. A nyilatkozat megtételével párhuzamosan a jelenleg birtokolt, a Takarékbank alapszabályában rögzített kiemelt kérdések (alapszabály módosítása, központi banki funkció, stratégia, vezető tisztségviselők megválasztása, tőkeleszállítás) tekintetében szavazatelsőbbiséget biztosító „B” sorozatú szavazatelsőbbégi részvényeiket [19. § (3) bek. a) pont] letétbe kell helyeznie a tagszervezeteinknek a Törvény szerint. A letétbe helyezett elsőbbségi részvényekhez kapcsolódóan nem gyakorolhatják az alapszabályban biztosított jogaikat [20. § (11) bek.], s az új, kötelező „C” sorozatú elsőbbségi részvényekhez fűződő jogokról a törvény nem rendelkezik.

A takarékbanki részvények nem terhelhetők meg, hitel fedezetét nem képezhetik, óvadékba nem helyezhetők, kölcsönbe nem adhatók, nem állhatnak közös tulajdonban, azokat a Takarékbank igazgatósága által kijelölt letétkezelőnél kell folyamatosan tartani [14. § (3) bek.], ami sérti a polgári jogi tulajdonjog feletti szabad rendelkezési jogot, így az alkotmányos tulajdonhoz való jog sérelmét eredményezi.

A Törvény alapján a korábban létrehozott önkéntes intézményvédelmi alapok (OTIVA, REPIVA, HBA és TAKIVA) a Törvény rendelkezésénél [5. §] fogva megszűnnek, kimondva az új Integrációs Szervezet jogutódlását. A megszűnéshez

kapcsolódóan a Törvény előírja, hogy a megszűnő intézményvédelmi alapok vagyona kötelező jelleggel, jogutódlás következtében „átszáll” – a Törvény kötelező jellegéből eredően, a szövetkezeti hitelintézeteknek, mint tagintézményeknek döntési jogot, véleményalkotási jogot sem biztosítva – az új Integrációs Szervezetre, s ez képezi az Integrációs Szervezet – lényegében oszthatatlan – induló vagyonát (az MFB által rendelkezésre bocsátott hozzájárulás mellett) [4. § (1), 16. §].

A piacgazdaság, a magántulajdoni rendszer és az egyes tulajdoni formák egyenlősége és védelme alkotmányos jelentőséggel bír. A 155/2008. (XII.17.) AB határozatában a T. Alkotmánybíróság a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogúságát és egyenlő védelmét mondta ki. A 42/2005. (XI.14.) AB határozat keretében a T. Alkotmánybíróság megfogalmazta, hogy „a 21/1990. (X. 4.) AB határozat, a 7/1991. (II. 28.) AB határozat és a 27/1991. (V. 20.) AB határozat azok, amelyek kiemelten hangsúlyozzák a fent említett tulajdonok közötti egyenjogúságot, különösen az egyenjogúságból következő egyenlő védelmet. Sőt, az Alkotmánybíróság a 27/1991. (V. 20.) AB határozatban külön is kiemelte, hogy az Alkotmány: „[...] 9. § (1) bekezdése sem jelenti a tulajdoni formák megkülönböztetését, hanem ellenkezőleg, a tulajdonnak bármely formától független védelmét fogalmazza meg.” Az Alkotmánybíróság említett döntése szerint ez a védelem jelentkezik az Alkotmány 13. § (1) bekezdésében is, amely szerint a Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot. Ám, ahogy arra a 21/1990. (X. 4.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott, az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében nem a tulajdoni formák felsorolását tartalmazza, nem azok között különböztet: „[...] hanem ellenkezőleg: a tulajdon bármely formájára nézve diszkriminációtílatmat fogalmaz meg.” Ez az alkotmányos garancia alapvetően nem csak egy jogviszonyt, tulajdonost véd, hanem ez biztosítja az alkotmányos-gazdasági berendezkedést, s „a tulajdonhoz való jog alkotmányos védelem attól függetlenül fennáll, hogy milyen jogalanyról van szó” [Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye a 11/2005. (IV.5.) AB határozathoz]. „A piacgazdaság fenntartásának és védelmének állami feladatát mindenekelőtt az egyes alapjogok érvényesítésével és védelmével lehet, illetve kell az államnak megvalósítania”, mondta ki a T. Alkotmánybíróság a 35/1994. (VI. 24.) AB határozatában.

Az alkotmányos tulajdoni védelem kiterjed a tulajdon önállósult részjogosítványaira, minden dologi jogra [17/1992. (III.20.) AB határozat], **valamint a dologi jogi jogosultságokon túl a kötelemi jogi jogosultságokra is** [64/1993. (XII.22.) AB határozat].

„Az Alkotmánybíróság a 33/1993. (V. 28.) AB határozat indoklásában kifejtette, hogy az Alkotmány – a piacgazdaság deklarálásán túl – gazdaságpolitikailag semleges. Az Alkotmányból az állami beavatkozás nagysága, ereje, még kevésbé annak tilalma közvetlenül nem vezethető le” [19/2004. (V.26.) AB határozat]. Ugyanakkor a tulajdonhoz fűződő alkotmányos jogok az állammal szembeni közjogi igényt, korlátot is magukban hordoznak. Ezek alapján az államnak, mint jogalkotónak és sajátos gazdasági szereplőnek – alkotmányos és magában az alkotmányban rögzített kivételektől eltekintve – tartózkodnia kell az

alapjogok alanyának tulajdonosi pozíciójába történő beavatkozástól, másrészt az államnak biztosítania kell a már megszerzett tulajdon védelmét és a tulajdonjog korlátozása elleni garanciákat [Dr. Vörös Imre alkotmánybíró párhuzamos véleménye a 64/1993. (XII.22.) AB határozathoz].

A T. Alkotmánybíróság gyakorlata alapján leszögezhető, hogy a tulajdonjogot, mint egyéni cselekvési autonómia anyagi alapját részesíti az Alaptörvény alapjogi védelemben [64/1993. (XII.22.) AB határozat]. **A tulajdonhoz fűződő alapjogok tárgyát a kapcsolódó személyes autonómia megvalósulása, másrészt egyéb dologi jellegű vagyoni értékű jogok, továbbá olyan jogosítványok alkotják, amelyek funkcionálisan képesek helyettesíteni a tulajdon személyes autonómiát biztosító feladatát** [17/1992. (III.30.) AB határozat]. Ehhez kapcsolódik, hogy a 40/1997. (VII.1.) AB határozatában a T. Alkotmánybíróság **a polgári jogilag nem tulajdonnak minősülő olyan vagyoni értékű jogokat is alkotmányos oltalom alá helyezett, mint a gazdasági szereplő azon tevékenysége, amely rendszeres jövedelemforrást jelent, kialakult megrendelői körrel és tevékenységi területtel.** Ennek kapcsán megállapítható, hogy a Törvény megtámadott rendelkezései jelentős hatással bírnak a szövetkezeti hitelintézetek működésére, gazdálkodására, tulajdoni viszonyaira és az azokhoz kapcsolódó jogok gyakorlására, márpedig a T. Alkotmánybíróság hivatkozott határozata alapján ezen jogok alkotmányos védelem alá esnek, hiszen a szövetkezeti hitelintézetek kialakult megrendelői körrel (ügyfelek) és tevékenységi körrel (a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény szerinti pénzügyi szolgáltatási és kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységek) rendelkeznek, s tevékenységüket – tagjaik gazdasági szükségleteinek kielégítése mellett – rendszeres bevétel (jövedelem) elérése érdekében végezték/végzik. Az elért eredményből osztalék formájában a tagjaik is részesülnek/részesülhetnek, ami túlmutat a szövetkezeti hitelintézetekhez kapcsolódó alapjogok Törvény által előidézett sérelmén.

„Alkotmányellenes lehet a piacnak – a piac szabadságától ugyancsak teljesen független – olyan korlátozása, amely valamely alapjogot sért. A piacgazdasággal mint alkotmányos feladattal és mint a gazdasági rend alkotmányos jellemzőjével kapcsolatban egyetlen, de lényeges szempontból hasonló a helyzet, mint a jogállamisággal: az Alkotmány hatálybalépésével a piacgazdaság alkotmányjogilag ténnyé vált és program maradt. Ténnyé vált, amennyiben az Alkotmány erejénél fogva hatályosultak mindazon jogok és intézmények, amelyek a piacgazdaság működéséhez szükségesek: az (egyenlően védett) tulajdon, a vállalkozás joga stb.”, mutatott rá Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró a 11/2005. (IV.5.) AB határozathoz fűzött különvéleményében.

A T. Alkotmánybíróság 33/2002. (VII.4.) AB határozatából szintén egyértelműen következik, hogy a gazdasági szereplő, mint egyén autonómiájába a gazdasági tevékenysége is beletartozik, már pedig ebben az esetben a törvény hivatkozott, megtámadott rendelkezései egyértelműen alaptörvény-ellenesek. Ugyan **a tulajdon, a tulajdonhoz fűződő jogok alkotmányos védelme – mint arra már a fentiekben is utaltam – nem zárja ki, hogy a törvényhozó a tulajdonhoz fűződő jogok gyakorlását korlátozza, de ez a jog nem jelentheti az**

alkotmányos korlátok jogalkotó általi áthághatóságát, s nem vezethet oda, hogy az alapvető jog tartalma kiüresedjen [Dr. Vörös Imre alkotmánybíró párhuzamos véleménye a 64/1993. (XII.22.) AB határozathoz]. Már pedig a jogalkotó a Törvény megtámadott rendelkezéseivel lényegében a szövetkezeti hitelintézetek és a Takarékbanknak a Törvény hatálybalépése időpontjában – MFB-en kívüli – egyéb részvényesei vonatkozásában ezt teszi.

A T. Alkotmánybíróság a 25/1993. (IV.23.) AB határozatában az alábbiakat rögzítette: „...az állam javára indokolatlan egyszerűsítést és előnyt, míg más tulajdonosok rovására indokolatlan hátrányt tartalmazott, **a különböző tulajdonosok között alkotmányosan megengedhetetlen különbségtételt is megvalósított, amely egyúttal sértette a tulajdonosi jogállás egyenjogúságának és egyenlő védelmének alkotmányos elvét.** ... Az Alkotmánybíróság a 21/1990. (X. 4.) AB határozatában kifejtette, hogy az Alkotmány 9. § (1) bekezdése nem tulajdonformák között különböztet, hanem ellenkezőleg a tulajdon bármely formájára nézve diszkriminációtílatat fogalmaz meg. Az 59/1991. (XI. 19.) AB határozatban pedig arra mutatott rá az Alkotmánybíróság, hogy a tulajdonhoz való jog tárgykörében következetesen el kell határolni egymástól az állam közhatalmi és tulajdonosi minőségét. **Az állam tulajdonosi pozíciójának ennek az elvnek a figyelmen kívül hagyásával megvalósított kedvezményezése alkotmányellenes.**”

b) A kisajátítás alkotmányos feltételeinek hiánya

A Törvény alapján és annak kötelező erejénél fogva **a szövetkezeti hitelintézetek elveszítik/elveszíthetik tulajdonukat a Takarékbankban, a Törvényben megjelenő kisajátítással**, melynek első lépcsője a többségi tulajdon elvesztése, míg második lépcsője a tulajdon kötelező átadása, miközben **az Alaptörvény XIII. cikkelyének (2) bekezdése szerint tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből lehet.** Ezen esetekben [13. § (3) és (4) bek., 19. § (6) és (11) bek., 20. § (9)-(11) bek.] az állam, vagy állam tulajdonában álló szervezet (ld. MFB, Magyar Posta) megszerzi – közérdek és kivételesség, mint alkotmányossági feltétel fennállása nélkül – a Törvény erejénél fogva tulajdont, ami sérti az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdését, ezért a hivatkozott törvényi rendelkezések ez okból is alaptörvény-ellenesek. **Az alaptörvény-ellenességet támasztja fokozottan alá, a Magyar Posta és az MFB fogalom meghatározása a Törvény 1. § (1) bekezdésében.** A bekezdés o) pontja szerint a törvény alkalmazásában Magyar Postának minősül – függetlenül annak tulajdonosi körétől – minden olyan gazdasági társaság is, amelyben a Törvény hatálybalépése után – közvetlenül vagy közvetve – a Magyar Posta tulajdont szerzett vagy tulajdonnal rendelkezik, míg a p) pont szerint a Törvény alkalmazása során MFB-nek minősül – függetlenül annak tulajdonosi körétől – minden olyan gazdasági társaság, amelyben a Törvény hatálybalépése után – közvetlenül vagy közvetve – az MFB tulajdont szerzett vagy tulajdonnal rendelkezik. **A fogalom-meghatározás alapján a Törvény alkalmazása szempontjából olyan gazdasági társaságokat is megilletnek a Törvényben az MFB és a Magyar Posta részére biztosított jogok, amelyekben minimális, akár 1 %-os, vagy még ennél is kisebb tulajdoni részesedéssel rendelkezik az MFB, vagy a Magyar Posta.** Ez pedig egyértelműen igazolja,

hogy a Törvény nyomán megvalósult/megvalósuló kisajátítás nem közérdekből történik, a kisajátított vagyon – a Törvény rendelkezéseiből eredően – magánérdeket szolgál/szolgálhat, ez pedig nem felel meg az Alaptörvény XIII. cikkelye (2) bekezdésben meghatározott követelményeknek.

Az Alaptörvény XIII. cikkelyének (2) bekezdése meghatározza a tulajdon kisajátításának alkotmányos feltételeit: kivételesség, közérdek, törvényben meghatározott esetek és mód, valamint teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás, illetve a T. Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a kisajátítás általi joghatásnak az elérni kívánt céllal arányosnak kell lennie. Ha a beavatkozás nem ennek megfelelően valósul meg, akkor következik be a tulajdonhoz való jog alkotmányellenes korlátozása [2299/B/1991. AB határozat, 29/1993. (V.4.) AB határozat, 2/1990. (II.18.) AB határozat, 7/1991. (II.28.) AB határozat].

Amennyiben a közhatalmi beavatkozás az érintettet egyenlőtlen és elfogadhatatlan intézkedésre kényszeríti, melynek nyomán a tulajdon, vagy a tulajdonhoz kapcsolódó jog már nem gyakorolható rendeltetésszerűen, akkor az a beavatkozás a kisajátítás fogalmi körébe tartozik. A T. Alkotmánybíróság 7/1991. (II.28.) AB határozata szerint alkotmányos tulajdonkorlátozásnak minősül, a tulajdonjog részjogosítványainak korlátozása, így pl. a rendelkezési jog gyakorlásának előzetes engedélyhez, feltételhez való kötése. A T. Alkotmánybíróság 45/1997. (IX.19.) AB határozata, szintén azt erősíti, hogy a tulajdon teljes elvonása nélkül is megvalósulhat kisajátítás, s ha az kiüresíti az érintett jogokat, illetve elidegenítési, vagy terhelési tilalmat ír elő, akkor a jogkorlátozás elemeinek alkalmazása megköveteli az arányosságot és az elkerülhetetlenséget is. A Törvény megtámadott rendelkezései ennek megfelelően a kisajátítás fogalmi körébe esnek.

A T. Alkotmánybíróság gyakorlatát vizsgálva az a következtetés szűrhető le, hogy alkotmányellenes az olyan kisajátítás, amelynek időtartama előre nem látható és a tulajdonelvonás/tulajdonkorlátozás kártalanítás nélkül következik be [64/1993. (XII.22.) AB határozat], illetve a tulajdonkorlátozás a közérdekkel nem arányos [64/1993. (XII.22.) AB határozat]. A közérdeknek pedig ténylegesnek és objektívnek, elkerülhetetlennek kell lennie. A Törvény megtámadott, hivatkozott rendelkezései a fentiekben hivatkozott okoknál fogva nem felelnek meg a kisajátítás alkotmányos feltételeinek, az elérni kívánt céllal nem arányosak.

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva alkotmánybíró által a T. alkotmánybíróság 7/2006. (II.22.) AB határozatához fűzött különvéleménye szerint az *„Alkotmány közérdekűség fennállása esetén is csak kivételesen teszi lehetővé a kisajátítást. ... Nem lehet szó kivételről akkor sem, amikor az állam hatalmi pozícióból, ex lege, a magántulajdon túlnyomó részének felszámolásáról rendelkezik ...”*, a Törvény esetében a teljes magyarországi szövetkezeti hitelintézeti szektort érinti a kisajátítás.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata tiltja a tulajdon önkényes elvételét [Article 17 (1), (2)], az Emberi Jogok Európai Egyezményének 1. Kiegészítő

Jegyzőkönyve deklarálja a tulajdonhoz való jogot, kimondva, hogy tulajdont csak közérdekből, törvényben és a nemzetközi jog általános elveiben meghatározott feltételek szerint lehet elvonni.

Az **Európai Bíróság** előtti Hauer-, illetve Wachauf-ügyben meghozott döntéseiből az következik, hogy **csak abban az esetben korlátozhatók az alapjogok, ha a korlátozás ténylegesen megfelel az Európai Unió által megkövetelt közérdekű céloknak, s az elérni kívánt célra tekintettel nem képez aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást**, sértve az érintett alapjogoknak a lényeges tartalmát.

2. Vállalkozás szabadsága és a tisztességes gazdasági verseny joga

„Alaptörvény M) cikk

(1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

Sérti az Alaptörvényt a Törvény preambulumaának utolsó bekezdése, mely szerint az Állam a tulajdonosi pozícióját – annak saját hatáskörében történő megítélése nyomán, hogy teljesültek a törvényben megfogalmazott célok – az érintett szövetkezeti hitelintézetek véleményének megkérdezése nélkül értékesítheti úgy, hogy **a vevő személye kapcsán semmilyen feltétel nem kerül meghatározásra, így az akár magánszemélyek meghatározott köre, vagy a szövetkezeti hitelintézetek versenytársai is lehetnek, ami megszünteti a szövetkezeti jelleget**. A Törvényben megfogalmazódó szabályok, az azokból eredő jogok okán a vevő személye kiemelt jelentőséggel bír, hiszen **a vevő komoly jogosítványokat, a többségi tulajdonán keresztül közvetett utasítási, irányítási jogot szerezhet, ami a szövetkezeti hitelintézetek ügyfeleinek, azon belül kiemelten a betéteseinek bizalmának, a tagság kötődésének a megszűnéséhez vezethet**. Ez pedig komoly hatással lehet a magyar bankrendszer egészére, a magyar gazdaság megítélésére. Azt is világossá teszi ez a rendelkezés, hogy a kisajátítás nem közérdekből, és nem is az állam javára, hanem az állam közbe iktatásával magánszemélyek javára, magánszemélyek érdekében történik. Ez súlyosan sérti az Alaptörvény XII. cikkének (2) bekezdését, így súlyosan alaptörvény-ellenes.

A Takarékbank – nem egy állami felügyeleti szerv – ellenőrzi a szövetkezeti hitelintézet tevékenységét, utasításokat adhat, a szövetkezeti hitelintézet az utasításnak köteles eleget tenni [15. § (3) bek.]. Ennek keretében a Takarékbank igazgatósága dönthet a szövetkezeti hitelintézet vezető tisztségviselői megbízatásának a felfüggesztéséről, dönthet megbízatásuk megszüntetéséről, illetve átmeneti időre vezető tisztségviselő vagy tisztségviselők megbízásáról; az Integrációs Szervezet igazgatósága dönt a szövetkezeti hitelintézet Integrációs Szervezeti tagságának a felfüggesztéséről, kizárásáról [15. § (4) bek.]. Ezzel a szabályozás gyakorlatilag hatósági eszközökkel ruházza fel a gazdálkodó szervezet Takarékbankot azzal a specialitással, hogy **a szövetkezeti hitelintézetek egyben tulajdonosai is a Takarékbanknak, így lényegében a tulajdon utasítja a**

tulajdonost, határoz meg számára kötelezően végrehajtandó intézkedéseket, amelyek automatikusan – azonnal, jogorvoslattól függetlenül – végrehajtandók.

A Törvény indokolásában ennek kapcsán említett **nemzetközi példaként felhozott országokban a központi szervek kezében lévő, a Törvényben is szereplő hatáskörök a központi szervek számára úgy biztosítottak, hogy e szervezetek vezetőit az adott közösségek tagintézményei választják,** megvalósítva ezzel a tagintézmények belső kontrollját, miközben nem sérül sem a tulajdonhoz, a vállalkozás szabadságához, sem pedig az azonos bánásmódhoz és jogorvoslathoz való demokratikus alkotmányos elv. A példaként említett szövetkezeti banki rendszerekre úgy történik hivatkozás, hogy nem kerül kiemelésre, ezekben a rendszerekben az állam nem vesz részt, nem avatkozik be.

Megítélésem szerint a Törvény 18. § (7) bekezdése – annak kedvezőbb tartalma ellenére – sérti az Alaptörvény fentiekben hivatkozott M) cikkelyének (2) bekezdését, továbbá az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését (“A törvény előtt mindenki egyenlő”), valamint XIII. cikkelyének (1) bekezdését („Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez”). **A vállalkozás szabadságával, továbbá a tisztességes gazdasági verseny jogával és az azonos bánásmód követelményével és a diszkrimináció tilalmával [XV. cikk (2) bek.] ugyanis nem egyeztethető össze a Törvény 18. § (7) bekezdése,** amikor kimondja, hogy a Törvény 15. § (9) bekezdésének hatályba lépése napján a Takarékbank szövetkezeti hitelintézet részvényeseinek bankszámláját vezető szervek – kivéve a Takarékbankot – kötelesek a hatályba lépés napját megelőző napon hatályos bankszámlaszerződést felmondási időtartam melletti megszűnéssel felmondani. Ez **nem biztosítja a megfelelő piaci verseny lehetőségét a bankszámlavezetés, az eszközök lekötése tekintetében, amely a szövetkezeti hitelintézeteknek, azok tagjainak/tulajdonosainak közvetlen vagyoni hátrányt okoz.** A Törvény 18. § (7) bekezdése nem felel meg a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2006/48/EK számú, az Európai Parlament és Tanács által elfogadott irányelvnek sem.

A takarékbanki részvények nem terhelhetők meg, hitel fedezetét nem képezhetik, óvadékba nem helyezhetők, kölcsönbe nem adhatók, nem állhatnak közös tulajdonban, azokat a Takarékbank igazgatósága által kijelölt letétkezelőnél kell folyamatosan tartani [14. § (3) bek.], ami **sérti a polgári jogi tulajdonjog feletti szabad rendelkezési jogon keresztül az alkotmányos tulajdonhoz való jog (XIII. cikk) mellett a vállalkozás szabadságának alapját (XII. cikk) is.**

Magyarország korábbi Alkotmánya és jelenlegi Alaptörvénye a tulajdoni formák egyenjogúságára és egyenlő védelmére épül, s ehhez elválaszthatatlan módon kapcsolódik a vállalkozás szabadságának és a tisztességes piaci verseny biztosításának alkotmányos garanciája. Ezen **alkotmányos garanciákra épülő jogi szabályozás elsőrendű feladata, hogy megfelelően biztosítsa ezen gazdasági alapjogok érvényesülését a magánjogi jogviszonyokban, s ennek keretében megfelelő védelmet nyújtson a magánjogba, gazdasági folyamatokba történő állami beavatkozással szemben.** A Törvény megtámadott rendelkezései – az azok nyomán megvalósuló fentiekben részletezett jogsérelmek következtében - e feltételnek nem felelnek meg.

A T. Alkotmánybíróság 33/2002. (VII.4.) AB határozata alapján **a gazdasági szereplő autonómiájába beletartozik a gazdasági tevékenysége.** A gazdasági tevékenységnek pedig szorosan épül a vállalkozás szabadságának és a tisztességes verseny biztosításának alkotmányos garanciájára, így minden olyan intézkedés, ami ezen alapjogokat korlátozza, alaptörvény-ellenes.

A vállalkozáshoz való alapjog a vállalkozási tevékenység folytatásához esélyegyenlőséget kívánt biztosítani [133/B/1991. AB határozat]. A piacgazdaság elengedhetetlen eleme a tulajdoni formák egyenjogúsága és egyenlő védelme, a vállalkozás és a verseny szabadsága, illetve a szerződés szabadsága. Ez azért is van, mert ezen elemek nélkül nem beszélhetünk piacgazdaságról. Az alapvető elemekhez társulnia kell még a diszkrimináció tilalmának (XV. cikk) és a tulajdonhoz való jognak (XII. cikk) is. E definícióhoz szükséges azonban megjegyezni, hogy a T. Alkotmánybíróság a 35/1994. (VI. 24.) AB határozatában **a vállalkozáshoz való jogot nemcsak a piacgazdaság, hanem a versenyszabadság összetevőjeként is megfogalmazta.** A gazdasági verseny szabadsága ugyan nem alapjog, hanem az állami célkitűzésként megállapított piacgazdasághoz szervesen kapcsolódó olyan alkotmányos elv, amelynek elő kell segítenie a vállalkozás és a foglalkozás szabad megválasztása alapjogának sokszínű és hatékony érvényesülését [1105/B/1993. AB határozat], vagyis **a verseny szabadsága a piacgazdaság olyan feltétele, amelynek meglétét és működését az államnak is feladata biztosítani.** A Törvény fentiekben megtámadott rendelkezései ezt nem biztosítják, ezért alaptörvény-ellenesek.

A vállalkozás joga ugyan korlátozható, de csak addig, ameddig a piacgazdaság elvének, vagy a jogállamiság, a jogbiztonság követelményének sérelme meg nem valósul. Miután a vállalkozás szabadságából levezethető, de annál tágabb kategória: **a szerződési szabadság alkotmányjogi védelem alatt áll** [13/1990. (VI.18.) AB határozat, 432/B/1991. AB határozat, 1178/B/1991. AB határozat], **így a szerződési szabadság biztosítása és a piacgazdaság sérelme jelent határt a vállalkozás jogának állami korlátozása tekintetében.** A piac korlátozása semmilyen esetben nem sérthet alapjogot [21/1994. (IV.16.) AB határozat, 31/1998. (VI.25.) AB határozat]. A Törvény támadott rendelkezései pedig a piacgazdaság és a szerződési szabadság sérelmét jelentik, így alaptörvény-ellenesek, mivel a Törvény hivatkozott rendelkezései tekintetében az MFB és a Magyar Posta többségi tulajdonával működő és egyébként a szövetkezeti hitelintézetek felé – annak megszegése esetén súlyos hátrányos jogkövetkezményt eredményező – utasítás adási joggal bíró **Takarékbankon keresztül** [15. § (9) bekezdés] **az állam meghatározott gazdasági tevékenységet kizárólagosan fenntart** (a szövetkezeti hitelintézetek a piaci szintű hozamok kikötése nélkül kizárólag a Takarékbanknál vezethetik a bankszámlájukat, kizárólag itt helyezhetik el az eszközeiket). **A gazdasági verseny és a vállalkozás szabadsága így – a T. Alkotmánybíróság gyakorlatára is figyelemmel – csak korlátozottan érvényesülhet anélkül, hogy a korlátozás szükségessége és arányossága, mint korlátozási feltétel** [Alaptörvény I. cikk (3) bek.] fennállna [ld. még: 46/1992. (IX.26.) AB határozat, 245/B/1990. AB határozat, 881/B/1991. AB határozat]. A Törvény fentiekben

részletezett és kifogásolt rendelkezései e feltételek fennállta nélkül korlátozzák a vállalkozás alapjogát, így alaptörvény-ellenesek.

3. Egyenlőség – egyenlő bánásmód

„Alaptörvény XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetsen faj, szín...vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

Sérti az azonos bánásmód követelményét (XV. cikk) és a vállalkozás szabadságának már fentebb elemzett alapjogát továbbá a tisztességes gazdasági verseny biztosításának jogát (Alaptörvény M) cikkelyének (2) bekezdés) a törvény abban a tekintetben is, hogy **szövetkezeti hitelintézetnek minősít olyan pénzügyi intézményeket is, melyek nem szövetkezeti hitelintézeti formában működnek** [1. § (1) bek. t) pont]. Ezzel ezen hitelintézetek számára kötelezővé válik az eddig általuk önként vállalt intézményvédelmi tagság és a vonatkozásukban is alkalmazhatók a törvényben meghatározott szankciók (pl. működési engedély megvonása), holott **a velük azonos formában működő más pénzügyi intézményekre ilyen előírások nem vonatkoznak** (pl. bank alapításához vagy működéséhez nem kell és a törvény szöveg szerint nem is lesz szükséges az intézményvédelmi tagság kötelező létesítése, illetve fenntartása).

A Törvény 14. § (3) bekezdése – különbséget nem téve a takarékbanki részvényesek között – előírja, hogy a takarékbanki részvények nem terhelhetők meg, hitel fedezetét nem képezhetik, óvadékba nem helyezhetők, kölcsönbe nem adhatók, nem állhatnak közös tulajdonban, azokat a Takarékbank igazgatósága által kijelölt letétkezelőnél kell folyamatosan tartani. Ugyanakkor a Törvény alapján a Takarékbank részvényesei közül – **az azonos bánásmód jogelvének önkényes megsértésével különbséget téve az azonos (homogén) csoportba tartozó részvényesek között**, hiszen e tekintetben a Magyar Posta és az MFB kivételként kerül meghatározásra – **csak a szövetkezeti hitelintézet nem gyakorolhatja részvényesi jogait** a törvény 14. §-ában meghatározott esetekben (részvénye tőke megfelelése nem felel meg az előírtnak, alaptőkéjén harmadik személynek joga áll fenn, jogszabálynak nem megfelelő hitelügyletet köt, nem teljesítette a Takarékbank utasítását, nem teljesíti törvényes kötelezettségeit) [14. § (4) bek.]. Továbbá **a Törvény 12. § (2) bekezdésében nem nevesített részvényes, így az OTSZ sem gyakorolhatja szavazati jogát mivel részesedését nem a Törvény hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően szerezte** [12. § (3) bek.], attól függetlenül, hogy részvényesként már a Törvény hatályba lépése előtt a Takarékbankban jogszerűen bejegyzett részesedéssel rendelkezett.

Álláspontom szerint a Törvény 18. § (6) bekezdése – annak a törvényjavaslthoz viszonyított kedvezőbb tartalma ellenére – sérti az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) bekezdését, mivel még a módosított mérték tekintetében is, **a beavatkozások megnyílásához szükséges válsághelyzet beálltát a törvényjavaslat olyan mutatók, olyan szintjéhez köti [90 napon túli lejárt hitelek arányánál 12 %-ot**

meghaladó szint], ami jelenleg a bankrendszer egészében ennél magasabb arány. Ennek kiemelt jelentősége van, hiszen ez teremti meg az alapját a központi bank beavatkozásának, ami pedig az érintett szövetkezeti hitelintézet és annak vezető tisztségviselői, tagjai/tulajdonosai Alaptörvényben biztosított alapjogainak korlátozásához, elvonásához vezet. Az Alaptörvény Q) cikkelyének (2) bekezdése szerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját, míg az E) cikk (3) bekezdése kimondja, hogy az Európai Unió joga – a cikkely (2) bekezdés keretei között – megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt. Ennek alapján viszont a Törvény 18. § (6) bekezdése nem felel meg a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2006/48/EK számú, az Európai Parlament és Tanács által elfogadott irányelvnek, hiszen az kimondja, hogy egyenlő versenyfeltételeket kell teremteni, illetve azonos jellegű követelményeket kell támasztani a hitelintézetekkel szemben és a hitelintézetek összehasonlítható csoportjai számára tisztességes versenyfeltételeket kell biztosítani. A Törvény hivatkozott rendelkezése ennek következtében sérti az Alaptörvény E) cikkét, azért alaptörvény-ellenes.

Mint arra a T. Alkotmánybíróság korábban, a 21/1990. (X.4.) AB határozatában rámutatott, **a megkülönböztetés alkotmányossága a mindenkor szabályozás tárgyi és alanyi összefüggésében vizsgálendő.** Ezt alapul véve a Törvény megtámadott rendelkezéseiben – egy jól, egyértelműen körbehatárolható homogén csoport (takarékbanki részvényesek) vonatkozásában – megjelenő, a Törvény hatálybalépésekor a Takarékbankban már jogszerűen bejegyzett tulajdoni illetőséggel rendelkező részvényesei és a Törvény alapján részesedést szerző Magyar Posta, illetve már korábbi részvényes MFB közötti különbségtétel nem felel meg az Alaptörvénynek, különös tekintettel a különbségtétel nyomán előállott/előálló tulajdoni, joggyakorlási korlátokra. A T. Alkotmánybíróság 35/1994. (VI.24.) AB határozatából az a következtetés vonható le, hogy **csak az olyan preferenciák minősülnek alkotmányosnak, amelyek mások jogát nem sértik.** A Törvény tekintetében ez a kitétel nem valósul meg, ls. a Törvényben megfogalmazódó, a megtámadott szakaszok kapcsán meghatározott jogsérelmeket.

A T. Alkotmánybíróság az 59/1992. (XI.6.) AB határozatában megfogalmazta, hogy **az alapjogi védelem terjedelmének és intenzitásának a tulajdon alanya szerinti eltérő rendezése személyek közötti diszkriminációnak minősül,** már pedig a Törvény megtámadott rendelkezéseiből következő jogkövetkezmények, jogsérelmek tekintetében a Takarékbank részvényesei, mint homogén csoport tekintetében a tulajdon alanya szerinti különbségtétel valósul meg.

A T. Alkotmánybíróság a 73/1992. (XII.28.) AB határozatban – az 54/1992. (X. 29.) AB határozat indokolásával egyezően – rögzítette, hogy *“az Alkotmány 9. § (1) bekezdése összefüggésében a 70/A. § (1) bekezdésével olyan általános jogegyenlőségi tétel, amely egyrészt a tulajdon bármely formájával kapcsolatban tiltja a diszkriminációt, másrészt nemcsak a tulajdonjogra, hanem az abból folyó egyéb vagyoni jogokra is vonatkozik. Eszerint a polgári jogi jogviszonyok körében tett megkülönböztetés - kellő súlyú alkotmányos indok hiányában - ugyancsak alkotmányellenes”.*

A T. Alkotmánybíróság kimondta, hogy **az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is** [75/1995. (XI. 21.) AB határozat].

4. Munkához való jog

„Alaptörvény XII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

A Takarékbank igazgatósága – nem egy állami felügyeleti szerv – dönthet a szövetkezeti hitelintézet vezető tisztségviselői megbízatásának a felfüggesztéséről [15. § (4) bek.], illetve a szövetkezeti hitelintézet vezető tisztségviselőinek kinevezéséhez 2014. január 1-től a Takarékbank igazgatósága előzetes hozzájárulása szükséges [15. § (12) bek.]. **Vagyis olyan személyek tekintetében illeti meg ez a jog a Takarékbank igazgatóságát, akik a Takarékbankban kötelezően részvénnyel rendelkező szövetkezeti hitelintézetek vezető tisztségviselői, tehát a Takarékbank tulajdonosainak képviselői**, akik kapcsán a választás/kinevezés/visszahívás/felmentés joga, s munkaviszony esetén a munkáltatói jogok gyakorlása a szövetkezeti hitelintézet törvényben (szövetkezeti törvény, gazdasági társaságokról szóló törvény, Munka törvénykönyve) meghatározott testületének hatásköre (a tulajdon leválthatja a tulajdonos által, saját szervezete irányítására megválasztott/kinevezett személyt). Ennek kapcsán a Takarékbank igazgatóságának döntése kötelezően végrehajtandó, mert amennyiben a szövetkezeti hitelintézet nem teljesíti az utasítást, akkor a **Takarékbank Igazgatósága kezdeményezheti akár a szövetkezeti hitelintézet kizárását az Integrációs Szervezetből, ami kizárás a hitelintézet működési engedélyének a visszavonásához, s így több munkavállaló számára a foglalkoztatást, a megélhetést biztosító munkahely megszűnéséhez vezet** (a tulajdon megszünteti a tulajdonost). A Törvény 15. § (12) bekezdésének második része **minden objektív feltétel nélkül biztosítja a jogot az Integrációs Szervezet és a Takarékbank Igazgatósága részére, hogy kezdeményezze a szövetkezeti hitelintézet közgyűlésének az összehívását a vezető tisztségviselők visszahívása és új tisztségviselők megválasztása vonatkozásában**, amelynek a hitelintézet a lehető legrövidebb időn belül köteles eleget tenni. Ez a munkához való alkotmányos jog mellett sérti az erőfölénnyel való visszaélés tilalmára vonatkozó alaptörvényi cikkelyt is.

A Takarékbank vezető tisztségviselőinek munkaviszonya a Takarékbank közgyűlését követő napon megszűnik, kivéve, ha a közgyűlés megerősíti őket vezető tisztségviselőként [19. § (9) bek.]. Az erre vonatkozó rendelkezések hiányában sem ebben, se pedig a fenti esetben **a Törvény nem biztosítja megfelelően az Alaptörvényre épülő, Munka Törvénykönyvében deklarált jogelvek, szabályok érvényesülését.**

A munkához való jog alanyi jogként a munka és a foglalkozás szabad megválasztását jelenti. **A munkához (foglalkozáshoz, vállalkozáshoz) való**

alapjog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások elől, ugyanakkor a munka és a foglalkozás szabad megválasztásának alapjoga nem garantál alanyi jogot egy konkrét foglalkozás folytatására, tevékenység végzésére. A munkához való alapjog lényege a választás szabadsága [21/1994. (IV.16.) AB határozat].

A T. Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, **ha van kimutatható hátrányos megkülönböztetés és ez a megkülönböztetés alapjogot érint, akkor a szükségesség és arányosság vizsgálata indokolt.** A „korlátozások alkotmányossága azonban más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakorlását vagy annak szabad megválasztását korlátozza-e az állam, s az utóbbin belül is különbözik a megítélés az adott foglalkozásba kerülés szubjektív, illetve az objektív korlátokhoz kötésének megfelelően” [21/1994. (IV.16.) AB határozat]. A Törvény alkalmazásában – lényegében a Törvény erejénél fogva szűnik meg a munkaviszonya a takarékbanki tisztségviselőnek, míg a szövetkezeti hitelintézet esetében pedig a Törvény megtámadott rendelkezése minden objektív feltétel bekövetkezése nélkül teszi lehetővé a vezető tisztségviselő visszahívását. A Törvény megtámadott rendelkezésébe foglalt alapjog-korlátozás – figyelemmel annak tartalmára, az abban megjelenő joghatásra – az alapjog-korlátozás szükségessége [I. cikk (3) bek.] oldaláról nem indokolható (hiszen a korlátozás nem másik alapjog védelme vagy érvényesülése, vagy egyéb alkotmányos célok elérése érdekében történik), illetve nem arányos (a korlátozás súlya nem áll arányban az elérni kívánt céllal).

5. Jogorvoslathoz való jog

„Alaptörvény XXVIII. cikk

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

A Törvény rendelkezései értelmében a **Takarékbank utasításokat adhat a szövetkezeti hitelintézeteknek, és amennyiben a szövetkezeti hitelintézet ezen utasításnak nem tesz eleget, a Takarékbank különféle szankciókat alkalmazhat vele szemben, amelyek ellen nincs helye jogorvoslatnak** [pl. 15. § (12) bek.].

A Törvény alkalmazása során a **felügyelet határozatai esetleges jogorvoslati kérelemről függetlenül végrehajthatóak, sértve ezzel a szövetkezeti hitelintézetek jogorvoslathoz való jogát** [18. § (4) bek.], miközben ez a rendelkezés olyan fontos határozatokra is igaz, mint például a működési engedély visszavonása. Szintén sérti a jogorvoslathoz való jogot, hogy a hitelintézeti törvényben szabályozott eljárásrenddel szemben több esetben nem kell a Felügyelet engedélye az Integrációs Szervezet vagy a Takarékbank igazgatóságának döntése nyomán történt intézkedéshez (pl. Integrációs Szervezet által átmeneti időre kinevezett tisztségviselő).

Az Alapvető Jogok Biztosának az AJB-211/2013. számú ügyben összeállított jelentésében megfogalmazódó, az T. Alkotmánybíróság gyakorlatában is megjelenő álláspontja szerint jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság,

ezért az állam kötelessége, hogy az egyes jogszabályok világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is [9/1992. (I.30.) AB határozat]. Ezen kritériumnak a **Törvény több megtámadott rendelkezése sem felel meg, hiszen egymással ellentmondó szabályozási tartalommal bírnak:** a Törvény 20. § (11) bekezdése szerint a „B” sorozatú, 20. § (3) bekezdése szerint letétbe helyezett elsőbbségi részvény tulajdonosát – a letétbe helyezés napjától kezdődően 60 napos időtartamra – egyoldalú eladási jog illeti meg, amelynek kötelezettje az MFB. Ugyanakkor a Törvény 13. § (4) bekezdése azt mondja ki, hogy a Takarékbank részvényese kizárólag egy féle elsőbbségi részvénnel rendelkezhet és a 20. § (11) bekezdése ezen állapot elérésének határidejét a Törvény hatálybalépését követő 30. napon állapítja meg. A Törvény 19. § (3) bekezdésének a) pontja viszont már a Törvény hatályba lépését követő 15 napon belül megteendő előzetes kötelezettségvállaló nyilatkozatban a szövetkezeti hitelintézetnek már arról kell nyilatkoznia, hogy a 20. § (7) szerinti takarékbank közgyűlés időpontjáig úgy értékesítette valamennyi „B” sorozatú takarékbanki elsőbbségi részvényét, hogy azok fölött a tulajdonjoga megszűnt. A Törvény 13. § (4) bekezdése előírja, hogy a Takarékbank részvényese (vagyis ez az MFB-re is irányadó) kizárólag egy féle elsőbbségi részvénnel rendelkezhet, ugyanakkor a Törvény 20. § (3) bekezdése szerint a 160 db „C” sorozatú elsőbbségi részvényből a szövetkezeti hitelintézetek által át nem vett részvényeket az MFB köteles átvenni (jelenleg nincs 160 szövetkezeti hitelintézet, így az MFB biztosan vesz át „C” sorozatú elsőbbségi részvényt), illetve a Törvény 20. § (11) bekezdése szerint az MFB-nek meg kell vásárolni a szövetkezeti hitelintézetek eladási joga nyomán a „B” sorozatú elsőbbségi részvényeket is. Ez által nem teljesül a Törvény 13. § (4) bekezdésének rendelkezése, illetve nem rendezett a „B” sorozatú elsőbbségi részvények sorsa, az ahhoz kapcsolódó jogosítványok további gyakorolhatósága. A Törvény hivatkozott rendelkezései nem egyértelműek, ugyanakkor az sem tisztázott, hogy mely hatóság jogosult ezen törvényi rendelkezések értelmezésére, hiszen a pénzügyi szektor komrányzati felügyelete a Nemzetgazdasági Minisztérium hatáskörébe tartozik, de a Törvény betérjesztője, illetve az MFB feletti állami tulajdonosi jogok gyakorlója a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete pedig egy állásfoglaláskérés kapcsán kinyilvánította, hogy az Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete nem tartozik a felügyelete alá. A Törvény 18. § (2) bekezdése szerint – a Törvény hatálybalépése előtt hatályos Hpt. 216/A. § (1) bekezdésétől (szövetkezeti hitelintézet tagja, illetőleg örököse (jogutódja) tagsági jogviszonya megszűnésekor a szövetkezet saját tőkéjéből legfeljebb a részjegye összegére tarthat igényt) eltérően, a Törvény hatálybalépésének napjától kezdődően – a szövetkezeti hitelintézet tagsági jogviszony megszüntetése esetén a Törvény 18. § (2) bekezdése szerint köteles elszámolni (a részjegy névértékén felül, a tagot a tagsági jogviszonya alatt keletkezett, a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege is megilleti, ha az nem került a hitelintézet veszteségének fedezésére nem került felhasználásra). A Törvény az elszámolás

módjára ugyanakkor nem tartalmaz egyáltalán rendelkezését, még utalás szintjén sem.

Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. **A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved** [75/1995. (XI. 21.) AB határozat, 9/1992. (I. 30.) AB határozat]. A T. Alkotmánybíróság értelmezése szerint **a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket** [56/1991. (XI.8.) AB határozat]. Ez a kritérium a törvény esetében nem valósul meg, hiszen egyrészt olyan szervezetnek (Takarékbank) ad a Törvény utasításadási jogot – annak megsértése esetére olyan komoly hátrányos jogkövetkezményt hozzárendelve, mint vezető tisztségviselő felfüggesztése vagy felmentése, a szövetkezeti hitelintézet integrációs tagságának felfüggesztése vagy kizárása, ez utóbbi a működési engedély visszavonását és a szövetkezeti hitelintézet végelszámolását/felszámolását eredményezi –, amelynek a tulajdonosa maga az érintett szövetkezeti hitelintézet.

Az Alapvető Jogok Biztosa – az AJB-211/2013. számú ügyben összeállított jelentésében, a T. Alkotmánybíróság 5/1992. (I. 23.) AB határozatára hivatkozva – kimondta, hogy **a jogorvoslathoz való jog az Alaptörvény szövegéből egyértelműen levezethető alapjog, amelynek gyakorlása feltételhez kötött és azok együttes fennállása esetén mindenkit megillet.**

A jogorvoslathoz való jog az érdemi határozatok (érdemi bírósági, közigazgatási vagy más hatósági döntések) tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, amit a Törvény megtámadott rendelkezései lényegében kiüresítenek, hiszen egyik esetben kizárják a szövetkezeti hitelintézet jogorvoslati lehetőségét, míg a másik esetben a jogorvoslattól függetlenül végrehajthatónak minősíti az intézkedést. Ez utóbbi esetben a problémát az okozza, hogy olyan horderejű és jellegű intézkedésekről van szó, amelyek egy esetleges mégis nyitva álló [Törvény 18. § (4) bek.] sikeres jogorvoslat esetén ténylegesen lehetetlenné teszik a jogsértő intézkedés előtti eredeti állapot helyreállítását, az ezt elrendelő hatósági vagy bírósági határozat végrehajthatóságát.

6. Tisztességes eljáráshoz való jog

„Alaptörvény XXIV. cikk

(1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

A Törvény rendelkezései értelmében **a Takarékbank utasításokat adhat a szövetkezeti hitelintézeteknek, és amennyiben a szövetkezeti hitelintézet ezen utasításnak nem tesz eleget, a Takarékbank különféle szankciókat alkalmazhat vele szemben, amelyek ellen nincs helye jogorvoslatnak** [pl. 15. § (12) bek.].

A Törvény alkalmazása során **a felügyelet határozatait esetleges jogorvoslati kérelemről függetlenül végrehajthatóak** [18. § (4) bek.], miközben ez a rendelkezés olyan fontos határozatokra is igaz, mint például a működési engedély visszavonása. Szintén sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy a hitelintézeti törvényben szabályozott eljárásrenddel szemben több esetben nem kell a Felügyelet engedélye az Integrációs Szervezet vagy a Takarékbank igazgatóságának döntése nyomán történt intézkedéshez (pl. Integrációs Szervezet által átmeneti időre kinevezett tisztségviselő).

Az OTIVA, a REPIVA, a HBA és a TAKIVA jogutódlása során **a kormánybiztos eldöntheti, hogy mely szerződés nem száll át az Integrációs Szervezetre, döntése ellen nagyon korlátozott módon van csak lehetőség kártérítési igény érvényesítésére** [16. §]. A kormánybiztos azon szerződések esetén dönthet úgy, hogy azok esetében ne legyen jogutódlás, amelyek nem szükségesek, feltételeik nem piaciak, vagy az Integrációs Szervezet már rendelkezik ilyennel. Ez nagyon sok szubjektív elemet is magában hordoz, az Integrációs Szervezet tagintézményei számára a beleszólás, véleményezési jog nem biztosított.

A tisztességes eljáráshoz való jog több nemzetközi egyezmény által is garantált alapvető jog (ls. Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk 1. pont).

A tisztességes eljáráshoz való jog a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogállam fogalmából eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog [315/E/2003. AB határozat]. A tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. A T. Alkotmánybíróság leszögezte azt is, hogy **a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, mert már maga is mérlegelés eredménye** [14/2004. (V. 7.) AB határozat].

Az Alapvető Jogok Biztosának az AJB-211/2013. számú ügyben összeállított jelentésében megfogalmazódó álláspontja szerint *“a jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell”*. A közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszűrés követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők [11/1992. (III. 5.) AB határozat, 49/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 1998, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat].

A T. Alkotmánybíróság a 33/2001. (VII.11.) AB határozatára épülően kimondható, hogy **a pártatlanság érvényesülését sérti az olyan jogintézmény/jog, amely az egyik érintett számára többletjogokat biztosít, a másik fél hátrányára**.

7. Jó hírnévhez való jog

„Alaptörvény VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.”

A Törvény preambuluma általánosítást tartalmaz, **nem veszi figyelembe a Takarékszövetkezeti Integráció tagszervezeteinek valós mutatóit, prudenciális helyzetét, különös tekintettel az integrált hitelintézetek mögött meghúzódó valós intézményvédelmi rendszerből (OTIVA) származó működési biztonságra.** Az OTIVA 1993-as megalakulása óta eltelt időszakban esetleg bekövetkezett válsághelyzeteket a rendszer belülről lekezelte, anélkül, hogy annak hatásai érintették volna a betéteseket, az Országos Betétbiztosítási Alap vagyonát. Az OTIVA folyamatos – előre rögzített, a Felügyelet által is ismert – metodika szerint helyszíni és helyszínen kívüli ellenőrzéseket végez, míg a likviditásmenedzselésével kapcsolatos feladatokat az OTIVA és a Takarékbank közösen látja el. Az integrált hitelintézetek ez év májusában meghozott döntéseikkel megerősítették az intézményvédelmi rendszert, melyek nyomán a Felügyelet határozatával „elismert intézményvédelmi rendszer” státuszt állapított meg az OTIVA esetében. Az intézményvédelemmel összefüggő kérdéskörök mellett az üzleti együttműködést érintő témakörökben (egységes arculat, termékkör, ügyfélkiszolgálás, informatika) is előrelépnek.

Mindezeknek komoly jelentősége van a szektor ügyfelei, azon belül kiemelten a betétesei bizalmának, a tagság kötődésének megőrzése, a tradicionális szövetkezeti hitelintézeti értékek megóvása okán. **Beláthatatlan hatásokat eredményezhet, amennyiben a jelenlegi szabályozás ebben a formájában bevezetésre kerülne** (pl. pénzügyi szolgáltatási kör korlátozása, a szövetkezeti hitelintézetek tagjai/tulajdonosai jogainak csorbitása, szövetkezeti tagsági jogviszony megszűnéséhez kapcsolódó elszámolás során a tag szövetkezet felhalmozott vagyonából a részjegyre jutó összegre is igényt tarthat), mivel az akár a szövetkezetek saját tőkéje kontrollálhatatlan módon történő csökkenéséhez vezethet, ami a működést veszélyezteti és szélsőséges esetben a betétesek bizalmát is megingathatja. Ez pedig – figyelemmel a szövetkezeti hitelintézetek közel 20 %-os piaci részesedésére a betétek tekintetében – hatással lesz a magyar bankrendszer és ez által a magyar gazdaság megítélésére. **A törvényen alapuló intézkedésekben rejlő felelősséget a törvény alkotóinak, illetve elfogadóinak vállalniuk kell.**

Az Alaptörvény és a polgári jogi szabályok alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő valótlan tényt állít, híresztel, vagy valós tényt hamis címben tüntet fel. A jóhírnév sérelme elsősorban akkor valósul meg, ha olyan valótlan tényállítást fejez ki a személyt érintő közlés, amely alkalmas az érintett értékelésének hátrányos befolyásolására. **A hírnévrontás nyíltan, vagy burkoltan, célozgatás formájában vagy akár a tények téves következtetésére indító átcsoportosításával, elhallgatás útján is megvalósulhat.** A személyhez fűződő jogok védelmével kapcsolatos szabályokat a jogi személyekre is alkalmazni kell, kivéve ha a védelem jellegénél fogva csak a magánszemélyeket illelheti meg. A Törvény preambuluma

és annak indokolása azt a látszatot kelti, mintha az OTSZ tagszervezetei esetében következett volna be olyan gazdasági helyzet, ami az Országos Betétbiztosítási Alap vagyonának csökkenéséhez vezetett volna (ls. Jógazda Szövetkezeti Hitelintézetre, valamint a Soltvadkert és Vidéke Takarékszövetkezet esetében bekövetkezett betétkártalanításra történő hivatkozás). A Törvény indokolása elhallgatja azt a tényt is, s ez által hamis színben tüntet fel az OTSZ tagszervezeteit, hogy a PSZÁF a Törvény beterjesztése előtt minősítette az OTSZ tagszervezeteinek intézményvédelmi rendszerét a Hpt. Szerint, melynek nyomán a rendszer az akkori legmagasabb "elismert" intézményvédelmi rendszer kategóriába került, melyhez komoly tőkekedvezmények is jártak.

A T. Alkotmánybíróság jó hírnév védelmének alkotmányos jogával összefüggő, a hazai jogrendre nagy hatást gyakorló 36/1994. (VI. 24.) AB határozata és az annak nyomán kialakuló új jó hírnév védelmének gyakorlata jelentős mértékben épített az Amerikai Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága által meghozott ún. Sullivan-döntésből. A hivatkozott alkotmánybírósági határozat kimondja, hogy **"az alkotmányos védelem alatt álló ... jóhírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet"**.

8. Nemzetközi jog és a magyar jog összhangja

"Alaptörvény Q) cikk

(2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait."

Ellentétes a Törvény **az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) tiltott állami támogatásról szóló rendelkezésével** is (107-109. cikk), mivel a Törvény 20. § (2) bekezdése értelmében az állami tulajdonú Magyar Posta névértéken jogosult 654.666.000 forint törzsrészcsemetét jegyezni a Törvény szerint megvalósuló tőkeemelés során, miközben a Takarékbank jelenlegi részvényes hitelintézetei korábban 500 %-os árfolyamon jegyezhettek átváltoztatható kötvényt. Ezt fokozza még, hogy a Törvény 20. § (7) bekezdése értelmében a Magyar Posta általi tőkeemelés vonatkozásában a Takarékbank jelenlegi részvényeseinek nincs jegyzési lehetősége, elsőbbsége.

„Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet." [107. cikk (1) bekezdés]

A Magyar Posta számára biztosított kedvezmény a Takarékbank részvényes hitelintézeteit nem illeti meg, így ez a kedvezmény torzítja a versenyt, ezért tiltott állami támogatást valósít meg az EUMSZ fentiekben hivatkozott rendelkezése alapján.

Álláspontom szerint **a Törvény, s az annak alapján felállítandó Integrációs Szervezet ellentétes az Európai Unió működéséről szóló Szerződésben**

rögzített szabad letelepedési joggal, amely magába foglalja a vállalkozások alapításának és működtetésének szabad jogát is, **a Törvény a vállalkozások szabad folytatásának elvét súlyosan sérti.**

A Törvény hivatkozik az Európai Parlament és a Tanács a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2006/48/EK módosított irányelvnek való megfelelésre, azonban az idézett irányelv előírásainak **a Törvény több szempontból sem felel meg.** Elsősorban arra kívánom felhívni a figyelmet, hogy a hitelintézeti prudens működéshez szükséges követelményeknek a pénzügyi intézmény összevont alapon csak abban az esetben felelhet meg, ha megvalósulnak a hitelintézeti törvény rendelkezései, ehhez nem elegendő az összevont felügyelet jogszabályban való deklarálása.

Az Alaptörvény Q) cikkelyének (2) és az E) cikk (3) bekezdése alapján viszont **a Törvény 18. § (6) bekezdése nem felel meg a 2006/48/EK számú, az Európai Parlament és Tanács által elfogadott irányelvnek**, hiszen **az kimondja, hogy egyenlő versenyfeltételeket kell teremteni, illetve azonos jellegű követelményeket kell támasztani a hitelintézetekkel szemben és a hitelintézetek összehasonlítható csoportjai számára tisztességes versenyfeltételeket kell biztosítani**, miközben a Törvény megtámadott rendelkezése a beavatkozások megnyílásához szükséges válsághelyzet beálltát a törvényjavaslat olyan mutatók, olyan szintjéhez köti (90 napon túli lejárt hitelek arányánál 12 %-ot meghaladó szint), ami jelenleg a bankrendszer egészében ennél magasabb arány.

A Törvény 18. § (7) bekezdése nem felel meg a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2006/48/EK számú, az Európai Parlament és Tanács által elfogadott irányelvnek sem, hiszen aszerint nélkülözhetetlen eszköze a belső piac megvalósításának a letelepedés és a pénzügyi szolgáltatások nyújtásának szabadsága, illetve az egyenlő versenyfeltételek biztosítása. Ezzel szemben a Törvény 18. § (7) bekezdése, azt mondja ki, hogy a Törvény 15. § (9) bekezdésének hatályba lépése napján a Takarékbank szövetkezeti hitelintézet részvényeseinek bankszámláját vezető szervek – kivéve a Takarékbankot – kötelesek a hatályba lépés napját megelőző napon hatályos bankszámlaszerződést felmondási időtartam melletti megszűnéssel felmondani. Ez nem biztosítja a megfelelő piaci verseny lehetőségét a bankszámlavezetés, az eszközök lekötése tekintetében.

Mindezekre tekintettel a Törvény fentiekben támadott rendelkezései sértik az Alaptörvény hivatkozott szabályait, ezért alaptörvény-ellenesek.

II.

Az Alaptörvény R) cikke kimondja, az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja, s az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

Az Alaptörvény 6. cikkelyének (1) bekezdése alapján törvényt a köztársasági elnök, a Kormány, országgyűlési bizottság vagy országgyűlési képviselő kezdeményezhet. A törvény megalkotására vonatkozó szabályokat a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) állapítja meg.

A törvény előkészítése és elfogadása **nem felel meg a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) rendelkezéseinek**, mivel **nem biztosított megfelelő időt arra, hogy a szabályozási tartalma egyértelműen értelmezhető, megítélhető legyen; nem felel meg a jogalkotással szembeni alapvető, illetve a jogszabály szakmai tartalmára és jogrendszerbe illeszkedésére, valamint a jogszabály tervezetek véleményezésének biztosítására vonatkozó követelményeknek.**

1. Egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalom, megfelelő idő

A Jat. 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie. A törvény – figyelemmel a rendkívüli sürgősséggel történő tárgyalásra és elfogadására, valamint a hatálybalépését követően megállapított intézkedési határidőkre is – **nem biztosít megfelelő időt arra, hogy a szabályozási tartalma egyértelműen értelmezhető, megítélhető legyen, különös tekintettel annak hatásaira, jövőbeni alkalmazásának jogkövetkezményeire.** Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. **E törvény hatálybalépésére, illetve a belőle fakadó intézkedések megtételére megállapított idő nem felel meg ezen feltételnek sem, különösen ha a törvénnyel közvetlenül, vagy közvetetten érintett társadalmi és gazdasági hatásokat, illetve azok jelentőségét nézzük.**

A Jat. 2. § (2) bekezdése értelmében jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. A törvény e tekintetben is megsérti a jogalkotásra vonatkozó rendelkezéseket, hiszen **a szövetkezeti hitelintézetektől, azok vezető tisztségviselőitől és tagjaitól/tulajdonosaitól az Alaptörvény és más jogszabályok alapján korábban megszerzett jogokat von el, korlátozza azok gyakorlását.**

2. Tartalmi és formai követelmények, jogrendszerbe illeszkedés

A Jat. (4) bekezdése szerint a jogszabályok megalkotásakor biztosítani kell, hogy a jogszabály megfeleljen az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek, illeszkedjen a jogrendszer egységébe, megfeleljen a nemzetközi jogból és az európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek és a jogalkotás szakmai követelményeinek. A Jat. 17. § (1) bekezdése szerint a jogszabály előkészítője – a jogszabály feltételezett hatásaihoz igazodó részletességű – előzetes hatásvizsgálat elvégzésével felméri a szabályozás várható következményeit. A 18. § szerint pedig a jogszabály tervezetéhez a jogszabály előkészítője indokolást csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági, szakmai okokat és célokat, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismerteti a jogi szabályozás várható hatásait. Az indokolásában tájékoztatást kell adni a javasolt szabályozás és az európai uniós jogból eredő kötelezettségek összhangjáról, valamint a Jat. 20. §-a szerinti egyeztetési kötelezettségről.

A jogszabály szükségességét alátámasztó **hatásvizsgálat, illetve indokolás általánosításokat tartalmaz, amely nem veszi figyelembe a Takarékszövetkezeti Integráció tagszervezeteinek valós mutatóit, prudenciális helyzetét.** A jól működő, a Takarékszövetkezeti Integrációnak is példaként szolgáló szövetkezeti banki rendszerekre úgy történik hivatkozás, hogy **a valós társadalmi és gazdasági különbségek nem kerülnek bemutatásra, illetve nem kerül kiemelésre, hogy ezekben a rendszerekben az Állam nem vesz részt, nem avatkozik be.** Az sem kerül figyelembevételre, hogy a hasonló hatáskört kapó központi szervek vezető tisztségviselőit a takarékszövetkezetek választják, illetve a szavazati joguk nem kerül korlátozásra. Ide sorolható az is, hogy **a beavatkozások megnyílásához szükséges válsághelyzet beálltát a törvényjavaslat olyan mutatók, olyan szintjéhez köti, amelyek lényegesen kedvezőbbek a magyar bankrendszer egészére kiszámított mutatók által jelzett szintnél** (pl. 90 napon túli lejárt hitelek arányánál 10 %-ot meghaladó szint, miközben ez jelenleg a bankrendszer egészében ennél magasabb arány).

3. Jogszabály tervezetek megismerése és véleményezése

A Jat. 19. § (1) bekezdése szerint ha törvény valamely állami, helyi önkormányzati vagy más szervezet számára kifejezetten jogot biztosít arra, hogy a jogállását vagy a feladatkörét érintő jogszabályok tervezeteit véleményezhesse, a jogszabály előkészítője köteles gondoskodni arról, hogy az érintett szerv e jogával élhessen. **A törvény esetében – figyelemmel a rendkívüli sürgősségi tárgyalásra, melynek indokoltsága nem kellően alátámasztott – a valós, minden érintett véleményét figyelembe vevő véleményezésre nem nyílt lehetőség,** miközben a Jat. 19. § (2) bekezdése szerint **a jogszabály előkészítőjének gondoskodnia kellett volna arról, hogy a jogszabály tervezete megismerhető és véleményezhető legyen,** a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló törvényben meghatározottak szerint. Ennek ellenére a Kormánybiztos úr 2013. június 21-én (pénteken), munkaidő után, este 19,00 órakor küldött e-mailben 2013. június 24-én (hétfő) reggel 9,00 órára hívta össze a takarékszövetkezeti vezetőket konzultációra, amelyen a törvényjavaslatra vonatkozóan semmi konkrét információ nem hangzott el. A konzultáció keretében az Ő munkájáról szóló tájékoztatásról és egy kidolgozatlan koncepcióról esett szó, azt sem megemlítve, hogy még aznap a Kormány tárgyalja a koncepciót, illetve, hogy másnap benyújtásra kerül a konkrét törvényjavaslat.

Mindennek a jelentőségét növeli, hogy a törvény a közvetlenül érintett szövetkezeti hitelintézetek mellett érinti a hitelintézetek tagjait/tulajdonosait és azok befektetéseit, komoly hatást gyakorol a hitelintézetek ügyfelei tekintetében mind a betétesekre, mind pedig a hitelkapcsolatokban érintettekre. Alapvetően módosíthatja a szövetkezeti hitelintézetek tradicionális értékeit.

Az Országgyűlés az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése szerint nem fogadhat el olyan jogszabályt, amely ellentétes az Alaptörvénnyel. Ennek észlelése esetén – az Alaptörvény 6. cikkelyének (2) bekezdése, illetve az egyes házszabályi

rendelkezésekről szóló 46/1994. (IX.30.) OGY határozat 98/A. §-a alapján – maga az Országgyűlés az elfogadott törvényt az Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára megküldheti az Alkotmánybíróságnak. **A Törvény kezdeményezője, a Kormány, illetve az Országgyűlés elnöke akkor járt volna el az Alaptörvény szellemében, ha** – figyelemmel a Köztársasági Elnök úr nagy számú alkotmányos kifogására és a Törvény újratárgyalása kitűzésének és a Törvény ismételt elfogadásának igen rövid időtartamára, mely idő alatt a kifogások érdemi megfontolása megkérdőjelezhető – **kezdeményezték volna a Törvény Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát.**

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A fentiekben részletezett indokaink alapján indítványozom, hogy a T. Alkotmánybíróság

a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági vonatkozású jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény 1. § (1) bekezdés t) pontja; 4. § (1) bekezdése; 5. §-a; 12. § (2) és (3) bekezdései; 13. § (4) bekezdése; 14. §-a [azon belül a (3) bekezdés]; 15. § (3), (4), (9), (12)-(14) bekezdései; 16. §-a; 17. § (1) bekezdése; 18. § (4), (6)-(7) bekezdései; 19. § (3), (9) bekezdései; 20. § (10) bekezdése

alaptörvény-ellenességét állapítsa meg

és az Alaptörvény 24. cikkelye (3) bekezdésének a) pontja, illetve az Abtv. 41. § (1) és 52. § (3) bekezdése szerint a Törvény kifogásolt rendelkezéseit

semmisítse meg.

A Törvény 21. §-a szerint a Törvény általánosan a kihirdetését követő napon lép hatályba. Ugyanakkor a Törvény

- 15. § (2) bekezdése (Takarékbank által elfogadandó kötelező szabályzatok) és 15. § (4) bekezdése (A szövetkezeti hitelintézet utasítás megszegése/nem jogszabály szerinti működése esetén tehető intézkedések) 2013. szeptember 1-jén;
- 15. § (9) bekezdése (Takarékbanknál történő kötelező számlavezetés/eszközelhelyezés) 2013. november 1-jén;
- 15. § (10) bekezdése (egységes informatikai rendszer) 2016. július 1-jén;
- 15. § (18) bekezdése (az Integrációs Szervezet igazgatósága javára nevesített hatáskörök tekintetében a Takarékbank igazgatóságának van hatásköre) 2014. január 1-jén lép hatályba; míg a
- 14. § (1) bekezdés 2. mondata (Takarékbank alapszabályának megállapítás/módosítás, egyes részvényfajták/osztályok átalakításához szavazat elsőbbségi részvényesek több mint fele szükséges) a Törvény hatályba lépését követő 45. napon – vagy ha ez munkaszüneti nap – akkor a következő munkanapon lép hatályba.

Miután a fentiekben részletezett indokok alapján valószínűsíthető az alaptörvény-ellenesség megállapítása, ugyanakkor a Törvény hivatkozott rendelkezéseinek a T.

Alkotmánybíróság döntését megelőző esetleges hatályba lépése súlyos és helyrehozhatatlan kárt, joghátrányt okozna, az Alaptörvény és a jogbiztonság védelme érdekében kérem, hogy

a Törvény fentiekben megjelölt jogszabályi rendelkezéseinek hatályba lépését – az Abtv. 61. § (2) bekezdése alapján – függessze fel.

Megítélésem szerint a Törvény olyan, sem a történelmi, sem pedig az újkori magyar alkotmányban, sem a magyar demokráciában soha nem látott módon, az Alaptörvényben rögzített alapjogokkal ellentétesen és az Alaptörvényben meghatározott eljárási szabályoknak, illetve a jogalkotási követelményeknek nem megfelelő, példátlanul alaptörvény-ellenes módon került előkészítésre és elfogadásra.

Komolyan megrengeti a magyar jogrendbe, a hazai jogrendszer kiszámíthatóságába és a társadalom valós elvárásaira, az érintettek széles körével kialakított konszenzusra épülő jogalkotásba vetett bizalmat egy olyan jogszabály, ami Magyarország Alaptörvényének és az abban rögzített alapjogok megkerülésével megsérti, nem tartja tiszteletben **a magántulajdon polgári jogi védelmét és az Alaptörvény által alapjogként garantált-védett tulajdonhoz való jogot, a tulajdonhoz kapcsolódó szavazati jog szabad és alkotmányos gyakorlását, a tulajdonhoz fűződő képviseleti jog szabad és alkotmányos gyakorlását, valamint amely nem biztosítja a törvény szerinti integráció központi szerveinek döntéseivel és az arra alapuló hatósági határozatokkal szembeni alkotmányos jogorvoslati lehetőségét.** Ez akár a betétek kontrollálhatatlan kiáramlásához vezethet, ami beláthatatlan hatással lehet Magyarországra, a magyar gazdaság és bankrendszer megítélésére. Ezért a szövetkezeti hitelintézeteket, azok vezető tisztségviselőit és tagjait/tulajdonosait felelősség nem terheli, azért felelősséggel a törvény előkészítői, betervezői tartoznak.

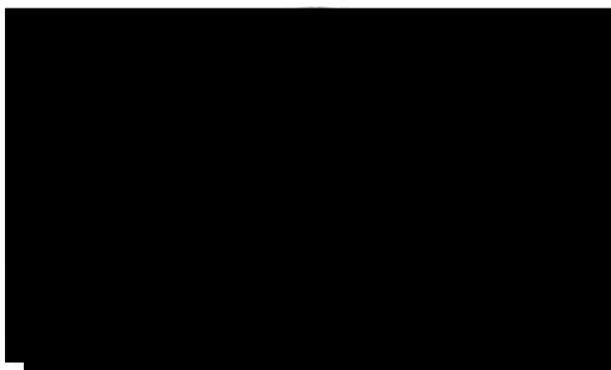
Kiemelt jelentőséggel bír, hogy a Törvény alapján és annak kötelező erejénél fogva – **az Alaptörvénnyel és az Európai Unió jogával ellentétes rendelkezések nyomán – a szövetkezeti hitelintézetek elveszítik/elveszíthetik tulajdonukat a Takarékbankban, a Törvényben megjelenő kisajátítással.** Mint azt már korábban is jeleztem, ennek első lépcsője a többségi tulajdon elvesztése, míg második lépcsője a tulajdon kötelező eladása. Pedig **a tulajdonvédelem és a jogbiztonság alkotmányos történeti és nemzetközi elveire épülve az Alaptörvény XIII. cikkelyének (2) bekezdése szerint tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből lehet.** Mivel a már korábban részletezett törvényi rendelkezések alapján az állam, vagy állam tulajdonában álló szervezet (ld. MFB, Magyar Posta) közérdek és kivételesség nélkül szerez a Törvény erejénél fogva tulajdont, ami sérti az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdését, ezért ezek a törvényi rendelkezések ez okból is alaptörvény-ellenesek.

Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján kijelentem, hogy a megsemmisíteni kívánt Törvényből származó jogsérelmem orvoslására nincs a magyar jogrendben jogorvoslati lehetőség, így a Törvény vonatkozásában nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve nem kezdeményezhetett senki perújítást (jogorvoslatot a törvényesség érdekében).

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése alapján jelen alkotmányjogi panasz indítványom aláírásával akként rendelkezem, hogy az indítványom nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok, míg a képviselőtemben eljáró természetes személyek személyes adatainak a vonatkozó jogszabályok alapján történő titkos kezelését kérelmezem.

Budapest, 2013. július 22.

Tisztelettel:

Indítványozó
nevében

Képviselőtemben eljárva:

Dr. Petrovai György
egyéni ügyvéd
Ügyvéti reg.sz.: A/22706
1122 Budapest, Városmajori u. 74.
Adószám: 152057562-43
A handwritten signature in black ink, appearing to be 'G. Petrovai'.
dr. Petrovai György
egyéni ügyvéd

Melléklet:

- Ügyvédi meghatalmazás
- Érintettséget alátámasztó dokumentumként:
 - Takarékbanki részvénytulajdon igazolása
 - Nyilvántartásbavételi igazolás
 - Közgyűlési határozat az alkotmányjogi panasz indítvány benyújtására
 - Képviselői jog igazolása (aláírási címpéldány 1-1 pld.)